

Akavan Erityisalojen lausunto ehdotuksesta koskien valtionavustusta työvoimaviranomaiselle pitkäaikaistyöttömien osaamisen kehittämiseksi vuosina 2026-2028

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/18685/2026

Akavan Erityisalat kiittää mahdollisuudesta lausua asetuseronnoksesta pitkäaikaistyöttömien osaamisen vahvistamisesta (osaamisseteli). Pitkäaikaistyöttömyyden taso on maassamme korkea ja kaikki osaamisen vahvistamiseen tähtäävät toimet tarpeellisia. Akavan Erityisalat kannattaa yksilöllisiä, joustavia keinoja, jotka täydentävät olemassa olevia palveluita ja tukevat työllistymistä.

Ehdotus on askel oikeaan suuntaan, mutta se ei korvaa kuntouttavaan työtoimintaan kohdistuneita mittavia leikkauksia. Akavan Erityisalat esittää, että summan kokoluokkaa mahdollisuuksien mukaan vielä arvioitaisiin uudelleen.

Palvelun toiminnallisuuden varmistamiseksi suurempaa huomiota tulisi myös kiinnittää valinnan vapauteen. Työllistymistä edistävää palvelua tulisi voida ostaa laajalta toimittajaverkostolta ilman tavanomaista voimakasta ohjausta rahan käyttöön. Myös pienempien toimijoiden tulisi sallia tuottaa hyväksyttyjä palveluita, jotta alalle saataisiin aitoa kehitystä keskittämisen sijaan.

Setelin myöntäminen edellyttää yksilöllistä harkintaa: soveltuvuuden arviointia, koulutustarpeen tunnistamista, palveluntuottajien valvontaa sekä seuranta. Tämä kasvattaa työllisyyspalveluiden asiantuntijoiden työmäärää erityisesti alkuvaiheessa, kun prosessit, ohjeistukset ja digitaaliset työkalut eivät ole vielä vakiintuneet. Jäsenemme tekevät jo nyt vaativaa, monialaista asiakastyötä resurssipaineissa.

Kehyspäättöksen 20 miljoonan euron määrärahasta on varattu 300 000 euroa ainoastaan Uudenmaan elinvoimakeskuksen ja KEHA-keskuksen myöntämis- ja maksatustehtävien hallinnollisiin kuluihin. Tämä ei kata työllisyysalueille syntyvää lisätyötä, jota asetuseronnoksesta edellytetään. Akavan Erityisalojen mukaan on välttämätöntä varmistaa riittävä lisäresursointi työllisyyspalveluiden henkilöstölle, jotta instrumentti voidaan toteuttaa laadukkaasti ilman työntekijöiden kohtuutonta kuormitusta.

Osaamisen vahvistaminen on tärkeä osa työllistymistä edistäviä palveluita. Onnistunut toteutus edellyttää, että työllisyyspalveluissa työskentelevien jäsentemme ammattitaitoa, jaksamista ja työolosuhteita arvostetaan ja tuetaan ja toisaalta sitä, että työssä kyetään aidosti hyödyntämään myös pienempiä palveluntarjoajia, joilla saattaa olla paras näkemys paikallisista olosuhteista.